ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា **ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ**

លេខៈ ០១ សរណន

សារាចរណែនាំ
ស្តីពីការរៀបចំ បែបបទស្នើគ្រឿង
ឥស្សរិយយស នៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

※※※※※※

ដើម្បីជាការលើកទឹកចិត្ត ព្រមទាំងចារឹកទុកនូវគុណបំណាច់ និងស្នាដៃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងការការពារ និងកសាងប្រទេស រាជរដ្ឋាភិបាលធ្លាប់បានបំពាក់នូវគ្រឿងឥស្សរិយយសរបស់ជាតិគ្រប់ប្រភេទ ជូនចំពោះជនរួមជាតិនិង មិត្តភក្តិបរទេស ស្របទៅតាមទំហំស្នាដៃ និង គុណបំណាច់របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ឬសមូហភាពនិមួយៗ។ គោលនយោបាយលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់កិត្តិយសខាងលើនេះ ត្រូវបានទទួលការអបអរសាទរគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន។ ទន្ទឹមនឹងលទ្ធផលដ៏ល្អខាងលើនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានសង្កេតឃើញថា នៅមានការខ្វះចន្លោះមួយចំនួនដែលចាំបាច់ត្រូវមានការកែលំអរឡើងវិញ ដើម្បីអោយការផ្តល់គ្រឿងឥស្សរិយយស របស់ជាតិមានភាពត្រឹមត្រូវយុត្តិធម៌ និងរក្សាបាននូវមោទនភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ជាតិយើង ស្របតាមព្រះរាជក្រឹត្យលេខ ជស/រកត/១០៩៥/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ស្តីពីការបង្កើត និងប្រើប្រាស់គ្រឿងឥស្សរិយយស នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងអនុក្រឹត្យលេខ ៦៦ អនក្រ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០០ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីការបង្កើតគណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិវរជនដែលត្រូវជូនគ្រឿងឥស្សរិយយស រាជរដ្ឋាភិបាល សូមធ្វើការណែនាំដល់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នអំពីបែបបទនៃការស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសគ្រប់ប្រភេទ ដូចមានខ្លឹមសារខាងក្រោមនេះ ៖

១- ដើម្បីរក្សាតម្លៃគ្រឿងឥស្សរិយយសរបស់ជាតិ និងដើម្បីអោយរបៀបរបបការងាររដ្ឋបាលដំណើរការបានល្អ រាល់សំណើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសទាំងអស់ ចាំបាច់ត្រូវឆ្លងតាមគណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិវរជនដែលត្រូវស្នើគ្រឿងឥស្សរិយយសរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចមានចែងក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ ៦៦ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០០ ក្រោយពីសារាចរណែនាំនេះចូលជាធរមាន ។

២- គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវបង្កើតអោយមាន " គណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិបេក្ខជន ដែលត្រូវស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយស" មួយដែលមានថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងស្ថាប័នផ្ទាល់ ជាប្រធានគណៈកម្មការ និង ថ្នាក់ដឹកនាំអង្គភាពសំខាន់ៗ ក្រោមឱវាទក្រសួងស្ថាប័ន ជាសមាជិក ។ គណៈកម្មការនេះមានភារកិច្ចពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិវរជន មន្ត្រីរាជការក្រោមឱវាទ សំរាប់ជ្រើសរើសជាបេក្ខជនស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសទៅតាមប្រភេទ និងវិស័យការងារ ដូចមានចែងក្នុងព្រះរាជក្រឹត្យ ស្តីពីការបង្កើតនិងប្រើប្រាស់គ្រឿងឥស្សរិយយស នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមានជូនភ្ជាប់មកជាមួយនេះស្រាប់ ក្រោយពេលគណៈកម្មការពិនិត្យជ្រើសរើស និងមានការឯកភាពពីប្រធានស្ថាប័នរួចហើយក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវធ្វើ

សំណើ និង បញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជន ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវកំណត់ហេតុប្រជុំវាយតម្លៃរបស់គណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិផង រួចហើយផ្ញើមកទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីពិនិត្យ និង ដាក់ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលសំរេច ។

៣- វរជន មន្ត្រីរាជការ ដែលជ្រើសរើសជាបេក្ខជនត្រូវមានលក្ខណសម្បត្តិធំៗ០៥ ចំណុចដូចខាងក្រោម ៖

ក- សីលធម៌រស់នៅស្អាតស្អំ មិនប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ និងសកម្មភាពផ្ទុយពីច្បាប់រដ្ឋ។

ខ- គំនិតផ្ដួចផ្ដើម និងមនសិការវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់ សកម្មភាពការងារ ឧស្សាហ៍ព្យាយាម ច្នៃប្រឌិត និង ទទួលខុសត្រូវ ។

គ- ការដឹកនាំ និងគ្រប់គ្រងមានប្រសិទ្ធភាព ។

ឃ- ស្មារតីស្នេហាជាតិ គិតគូរដល់ផលប្រយោជន៍ជាតិ និងកិត្តិយសរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ន ។

ង- សាមគ្គីភាព និងទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមហាជន ។

ផ្អែកតាមលក្ខណសម្បត្តិធំៗខាងលើ គណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិរបស់ក្រសួង ស្ថាប័ននិមួយៗត្រូវបង្កើតលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជាក់ស្ដែង ស្របតាមវិស័យការងាររបស់ស្ថាប័នរៀងៗខ្លួន ។

៤- វរជន មន្ត្រីរាជការ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ កងនគរបាលជាតិ ដែលបំរើការនៅតាមក្រសួងស្ថាប័ន ហើយបានពិនិត្យជ្រើសរើសជាបេក្ខជនដើម្បីស្នើផ្ដល់គ្រឿងឥស្សរិយយស ចាំបាច់ត្រូវគិតទៅតាមទំហំស្នាដៃ និង ឆ្លាស់វេនគ្នាយៈពេល០២ ឆ្នាំម្ដង ។

៥- ចំនួនបេក្ខជនប្រចាំឆ្នាំនៃបណ្ដាក្រសួងស្ថាប័ននិមួយៗ ដែលស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយស ត្រូវកំណត់មិនអោយលើសពី ១០ភាគរយ នៃចំនួនក្របខ័ណ្ឌសរុបរបស់ក្រសួងស្ថាប័នឡើយ ។ ក្នុងចំនួនសមាមាត្រ ១០ភាគរយនេះ ត្រូវជ្រើសរើសពីក្នុងក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់០២ ភាគរយ មន្ត្រីក្របខ័ណ្ឌក្រមការ ០៣ ភាគរយ និងក្របខ័ណ្ឌលេខាធិការចំនួន ០៥ ភាគរយ ។

៦- ចំនួនបេក្ខជនដែលស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសក្នុងលំដាប់ឋានានុក្រមខ្ពស់ ត្រូវអោយតិចជាងចំនួនបេក្ខជនដែលស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសក្នុងលំដាប់ឋានានុក្រមទាបជាង។ ក្នុងជំហានដំបូងត្រូវស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសថ្នាក់ទាបសិន មុននិងឈានទៅដល់ថ្នាក់ខ្ពស់ជាបន្តបន្ទាប់ ។ បេក្ខជនដែលជ្រើសរើសសំរាប់ស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសក្នុងស្ថាប័ននិមួយៗគឺគិតតែក្នុងក្របខ័ណ្ឌមុខងារសាធារណៈតែប៉ុណ្ណោះ ។

ចំពោះមន្ត្រីថ្នាក់ដឹកនាំដែលជាសមាជិករាជរដ្ឋាភិបាល និង អនុរដ្ឋលេខាធិការ មិនត្រូវបញ្ចូលមកក្នុងបញ្ជីស្នើគ្រឿងឥស្សរិយយសរបស់មន្ត្រីរាជការមុខងារសាធារណៈនេះទេ គណៈកម្មការពិនិត្យលក្ខណសម្បត្តិវរជនដែលត្រូវជូនគ្រឿងឥស្សរិយយស របស់រាជរដ្ឋាភិបាល នឹងរៀបចំជូនក្នុងបញ្ជីមួយដោយឡែក ។

៧- វរជន មន្ត្រីរាជការ ដែលបំពេញការងារក្នុងវិស័យនិមួយៗ អាចនឹងទទួលបានគ្រឿងឥស្សរិយយសផ្សេងខុសពីមុខជំនាញរបស់ខ្លួន ប្រសិនជាស្នាដៃ និង គុណបំណាច់នោះបំរើអោយវិស័យដទៃទៀត។ ក្នុងករណីនេះ ប្រធានស្ថាប័នជំនាញ ដែលទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីស្នាដៃ និង គុណបំណាច់ខាងលើ ជាអ្នកធ្វើសំណើសុំមកទីស្ដីការណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រោយពីពិភាក្សាឯកភាពជាមួយស្ថាប័នដែលគ្រប់គ្រងបេក្ខជនផ្ទាល់ ។

- ក្រសួងការពារជាតិ ជាអ្នកធ្វើសំណើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយស ជូននាយទាហាន នាយទាហានរង ពលទាហាន និងកងឯកភាពនៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ក្រោយពីបានទទួលសំណើតាមឋានានុក្រមពីអគ្គបញ្ជាការដ្ឋាន នៃកងយោធពលខេមរភូមិន្ទរួចមក ។

- ក្រសួងស្ថាប័នជំនាញថ្នាក់កណ្តាល និង អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានត្រូវមានការឯកភាពគ្នា មុននឹងស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសជូនបេក្ខជន ដែលជាមន្ត្រីរាជការជំនាញនៅមូលដ្ឋាន ដោយក្រសួងស្ថាប័នជាអ្នកធ្វើសំណើ។

- ក្រសួងការបរទេស និង សហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ មានភារកិច្ចពិនិត្យវាយតម្លៃការងាររបស់បណ្តាបុគ្គលិក អង្គទូត និងតំណាងប្រទេសជាមិត្ត ព្រមទាំងតំណាងអង្គការអន្តរជាតិនានាដែលមកបំពេញភារកិច្ចក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយមានស្នាដៃ និង គុណបំណាច់ល្អប្រសើរ បំរើអោយផលប្រយោជន៍ប្រជារាស្ត្រខ្មែរដើម្បីស្នើសុំបំពាក់មេដាយសហមេត្រីតាមលំដាប់ថ្នាក់ មុនពេលបញ្ចប់អណត្តិនិមួយៗ ដោយគិតចាប់ពី ៣ ឆ្នាំឡើងទៅ ហើយក៏ត្រូវឯកភាពយល់ព្រមពីភាគីមិត្តជាមុនសិនដែរ មុននឹងស្នើមកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ។

៨- ដើម្បីអោយស្របតាមព្រះរាជក្រឹត្យ និងអនុក្រឹត្យលេខ ១៥ អនក្រ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៩៤ ចំពោះបែបបទនៃការស្នើសុំមេដាយស្ថាបនាជាតិ ដែលបានអនុវត្តកន្លងមកត្រូវរក្សាការអនុវត្តដដែល ដោយគ្រាន់តែប្តូរឈ្មោះពី ៖

- មេដាយស្ថាបនាជាតិថ្នាក់លេខ ១ ទៅជា មេដាយមាសស្ថាបនាជាតិ

- មេដាយស្ថាបនាជាតិថ្នាក់លេខ ២ ទៅជា មេដាយប្រាក់ស្ថាបនាជាតិ

- មេដាយស្ថាបនាជាតិថ្នាក់លេខ ៣ ទៅជា មេដាយសំរឹទ្ធស្ថាបនាជាតិ

មេដាយស្ថាបនាជាតិនេះ សំរាប់បំពាក់ជូនតែសប្បុរសជនដែលបានបរិច្ចាគធនធានរបស់ខ្លួនពិតប្រាកដតែប៉ុណ្ណោះ។ ចំពោះមន្ត្រីរាជការដែលបានពាក់ព័ន្ធជាមួយសប្បុរសជនជាអ្នកទាក់ទាញអំណោយពីសប្បុរសជនមិនត្រូវបានទទួលមេដាយខាងលើនេះឡើយ ។

៩- រាល់សំណើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយសគ្រប់ប្រភេទ ក្រសួងស្ថាប័ន លុះត្រាតែប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលចុះហត្ថលេខាលើអនុក្រឹត្យ ឬ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ឡាយព្រះហស្តលេខាលើព្រះរាជក្រឹត្យ ទើបទីស្តីការណៈរដ្ឋមន្ត្រីបើកគ្រឿងឥស្សរិយយសជូនបាន លើកលែងតែក្នុងករណីពិសេស បន្ទាន់ និងចាំបាច់ នាយករដ្ឋមន្ត្រីស្នើរៀបចំពិធីបំពាក់ជាមុន ទើបធ្វើបែបបទស្នើសុំជាក្រោយ ។

១០- គ្រឿងឥស្សរិយយសគ្រប់ប្រភេទ គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ដែលវរជន មន្ត្រីរាជការម្នាក់ៗបានទទួលត្រូវកត់ចូលក្នុងសំណុំឯកសារផ្ទាល់ខ្លួន ហើយត្រូវបានយកមកថ្លឹងថ្លែងជាគុណសម្បត្តិ សំរាប់ការពិចារណាតម្លើងឋានន្តរស័ក្តិ ។

១១- គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវពិនិត្យវាយតម្លៃស្នាដៃឆ្នាំ ២០០០ ជូនមន្ត្រីរាជការក្រោមឱវាទរួចបញ្ជូនសំណើមកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីអោយបានមុនថ្ងៃទី១៥ ខែ មីនាឆ្នាំ ២០០១ដើម្បីបូកសរុបពិនិត្យ និង សំរេច ជូននាឱកាសចូលឆ្នាំខ្មែរប្រពៃណីជាតិ ។ សំណើណាដែលមកក្រោយការកំណត់ខាងលើនេះនឹងមិនត្រូវបានយកមកដោះស្រាយឡើយ ។

១២- បណ្តាក្រសួងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលមានគំរោងស្នើសុំគ្រឿងឥស្សរិយយស ត្រូវបញ្ជូនសំណើ និង បញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនអោយមកដល់ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី យ៉ាងយូរបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ខែឆ្នាំនិមួយៗ ដើម្បីអាចបូកសរុប ពិនិត្យ និងសំរេច ជូនគ្រឿងឥស្សរិយយសនាឱកាសដំណាច់ឆ្នាំ ។

សារាចរណែនាំលេខ ០៧ សរណន ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៧ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍ ។

រាជរដ្ឋាភិបាលសង្ឃឹមជឿជាក់ថា គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន គ្រប់ជាន់ថ្នាក់ នឹងចាត់ចែងអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃសារាចរណែនាំនេះ ប្រកបដោយស្មារតីយកចិត្តទុកដាក់ យុត្តិធម៌ ត្រឹមត្រូវ ស្មើភាព សំដៅរក្សាអោយបាននូវសុក្រឹតភាព និង តម្លៃ នៃគ្រឿងឥស្សរិយយសរបស់ជាតិ ។

រាជធានីភ្នំពេញ. ថ្ងៃទី១៦ ខែ មករា ឆ្នាំ២០០១

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហ៊ុន សែន

កន្លែងទទួល:

-ខុទ្ទកាល័យព្រះមហាក្សត្រ
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
-ខុទ្ទកាល័យនាយករដ្ឋមន្ត្រី
-គ្រប់ស្ថាប័ន-ក្រសួង-រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋាន
-គ្រប់ខេត្ត-ក្រុង
-នាយកដ្ឋានសរុប
-រាជកិច្ច
-កាលប្បវត្តិ -ឯកសារ